

Odkladanie rodenia detí a neskorá plodnosť na Slovensku

Anna FITALOVÁ

Prírodovedecká fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave

Branislav ŠPROCHA

INFOSTAT – Výskumné demografické centrum

Centrum spoločenských a psychologických vied SAV

Cieľ prezentácie

Odkladanie rodenia detí na Slovensku v časovom a priestorovom aspekte.

Intenzita a úloha neskorej plodnosti pre celkovú plodnosť žien.

Identifikácia niektorých vysvetľujúcich premenných – zvlášť prechody do 1. materstva v neskorom veku.

Vymedzenie neskorej plodnosti

Toulemon (2004): plodnosť žien vo veku 35+ rokov = neskorá plodnosť

Prioux (2005): plodnosť žien vo veku 40+ rokov = veľmi neskorá plodnosť

Billari a kol. (2007): plodnosť žien vo veku 40+ rokov = neskorá plodnosť (*late fertility*)

plodnosť žien vo veku 45+ rokov = veľmi neskorá plodnosť (*very late fertility*)

Billari a kol. (2007): *advanced childbearing age* (40+ rokov)

very advanced childbearing age (45+ rokov)

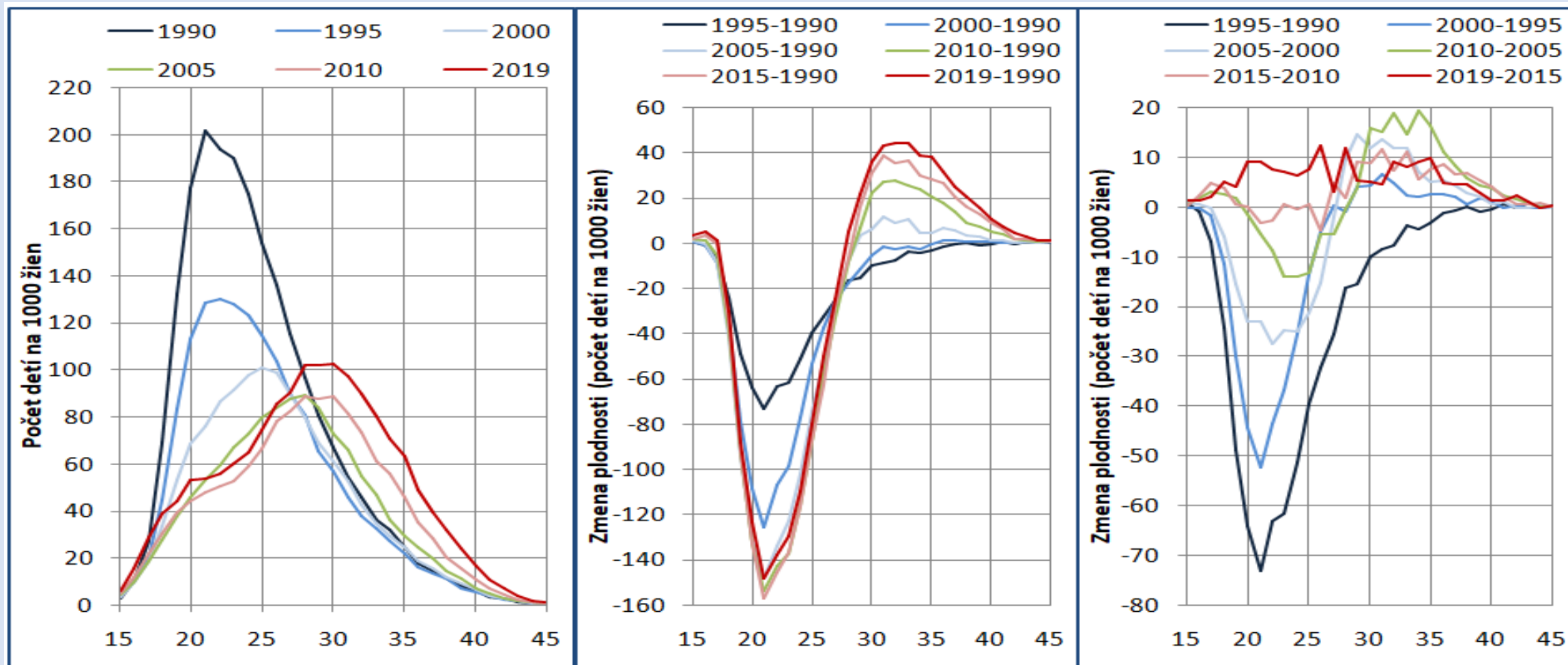
V našej práci: neskorá plodnosť / neskorý reprodukčný vek (35+ rokov)

Zdroje údajov a použité metódy

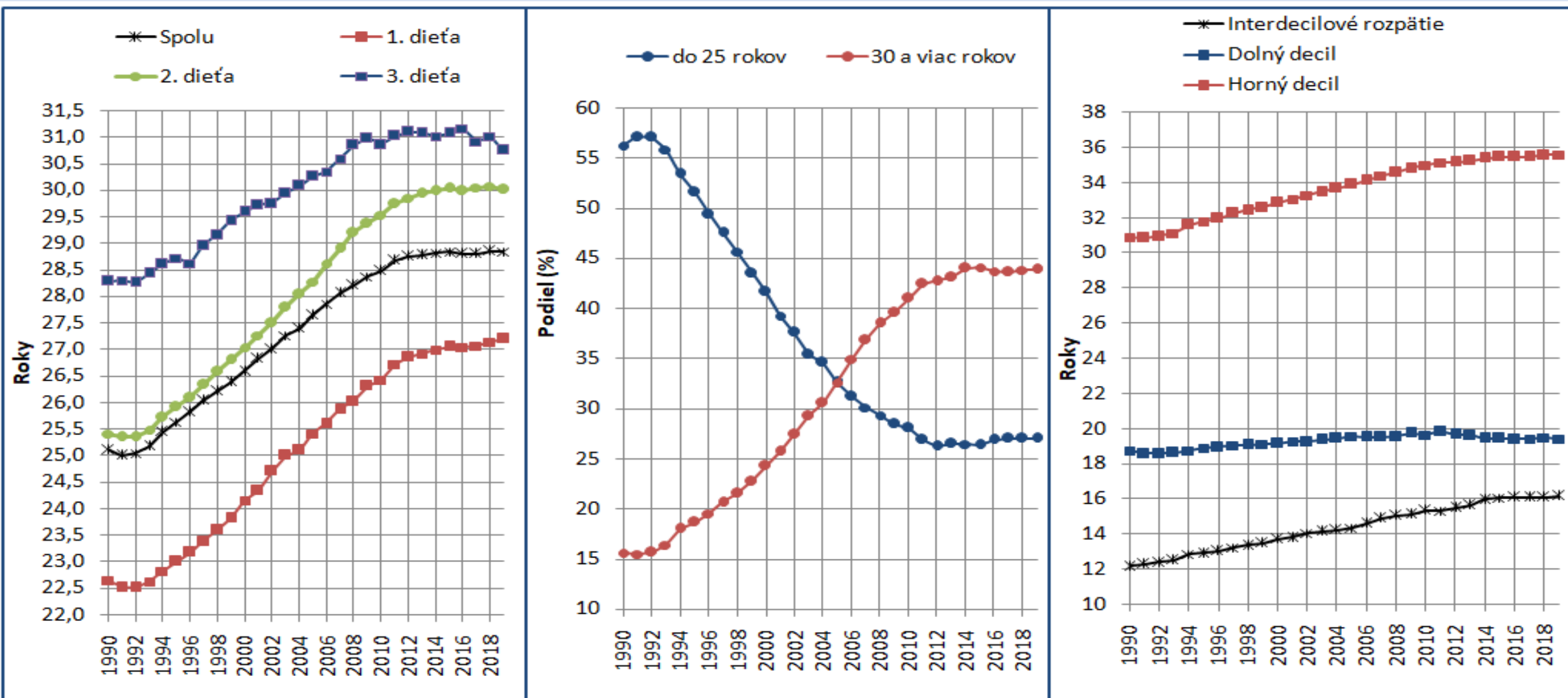
Anonymizované primárne údaje zbierané Štatistickým úradom Slovenskej republiky – Hlásenie Obyv 2-12, údaje SODB 2011, Tabuľky plodnosti žien Slovenska 1950–2019

1. Vekovo-špecifické miery plodnosti, ukazovatele časovania plodnosti
2. Paritne podmienená pravdepodobnosť narodenia dieťaťa ženám vo veku 35+ rokov
3. Čisté miery plodnosti žien vo veku 35+ rokov podľa vybraných premenných (2010-2012)
4. Šance stať sa matkou vo veku 35+ rokov vs. do 30 rokov pre vybrané premenné (2018-2020) (binomická logistická regresia)

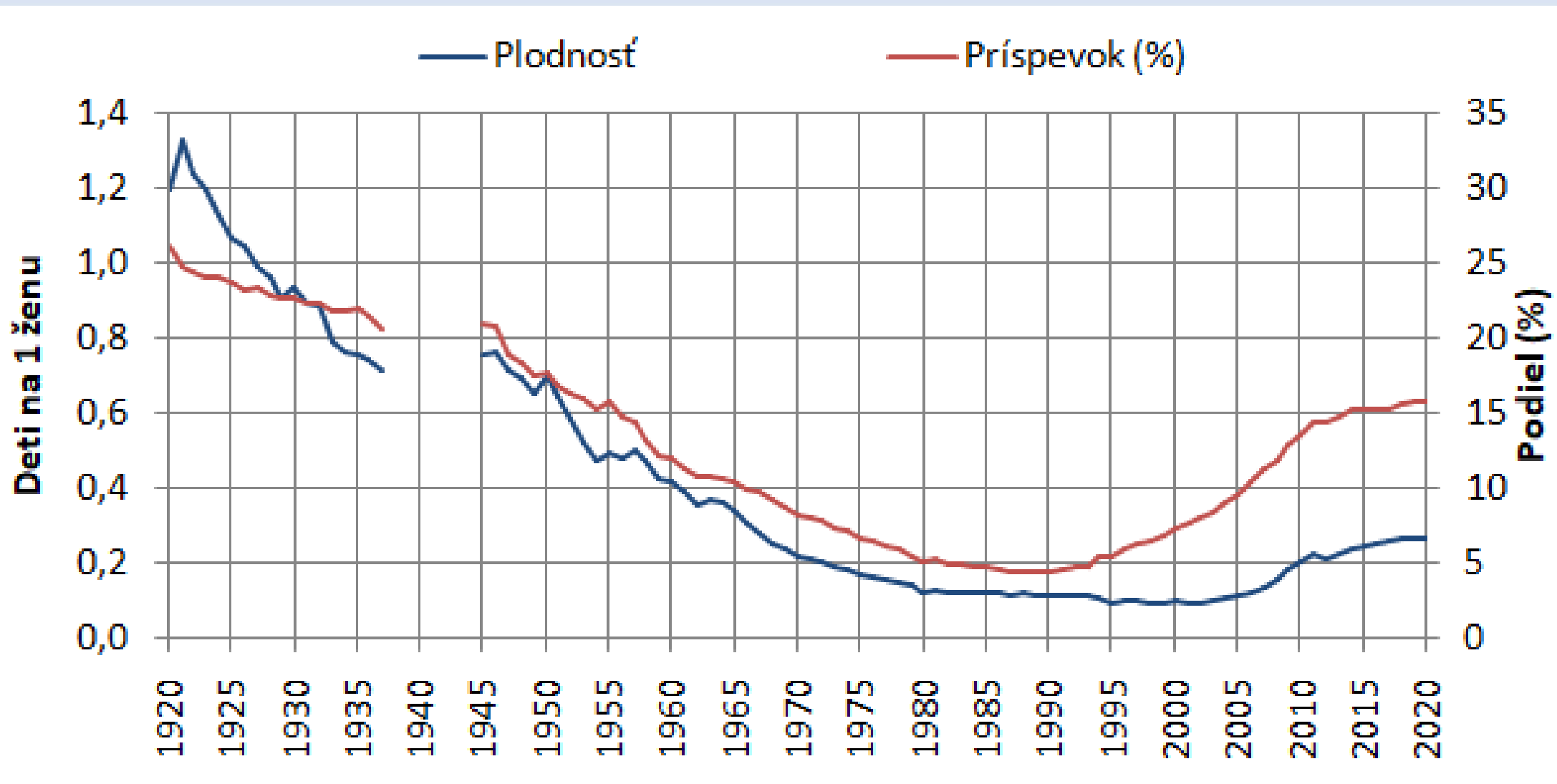
Transformácia rozloženia mier plodnosti žien podľa veku

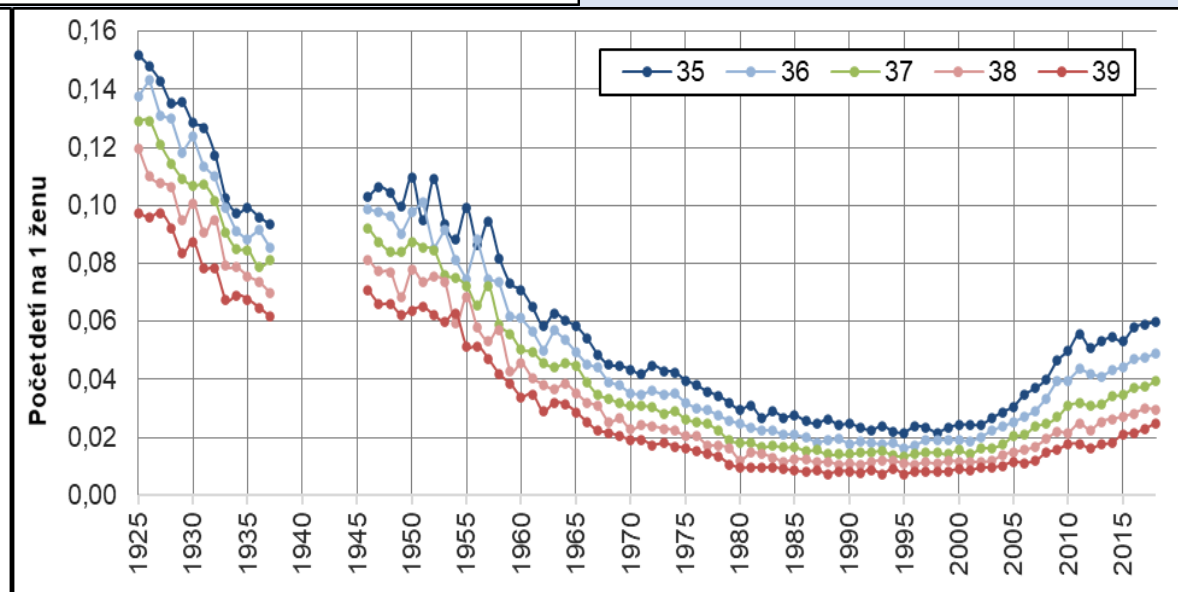
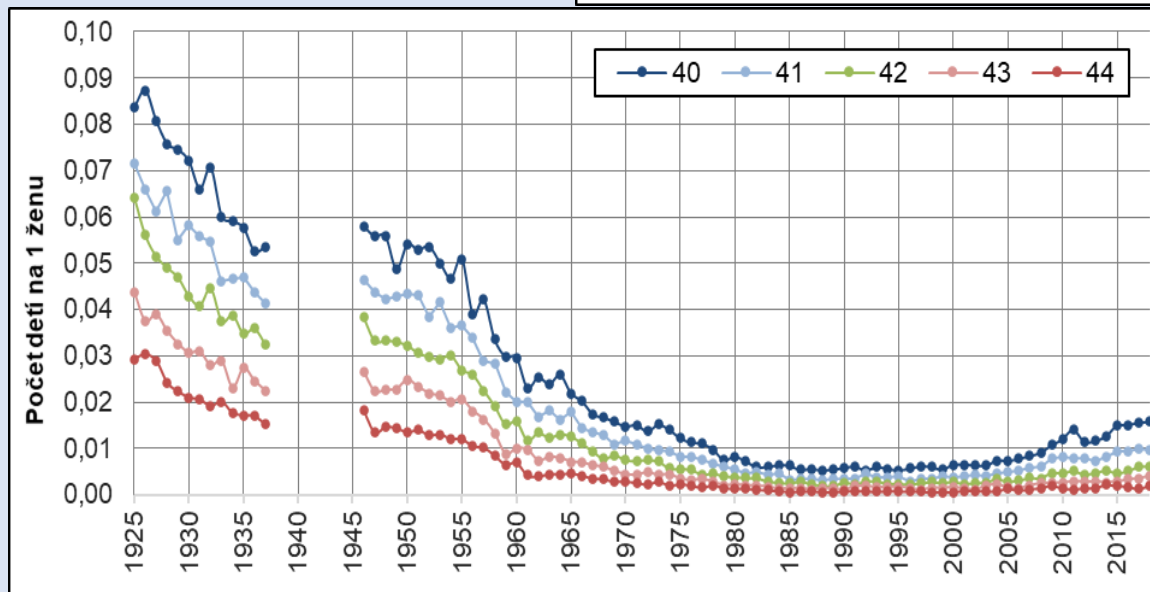
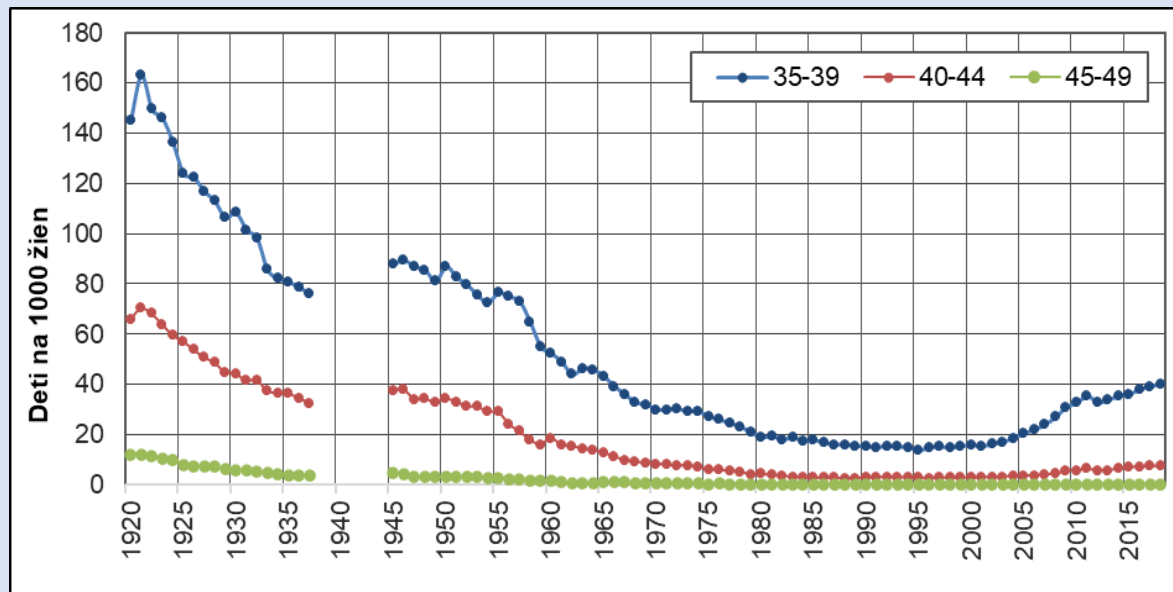
Odkladanie rodenia detí – reprodukčné starnutie, veková pluralizácia

Neskorá plodnosť na Slovensku - vývoj

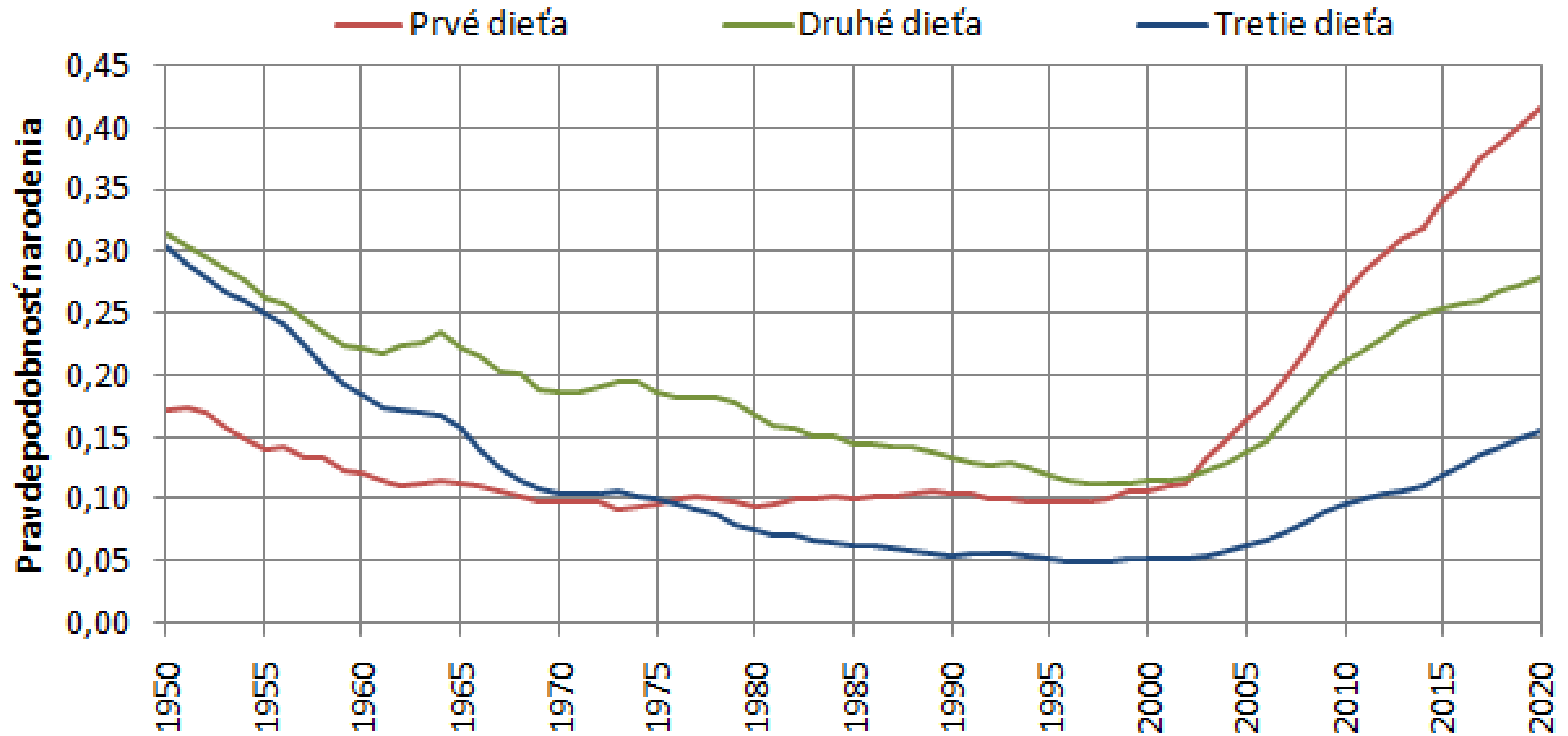

Neskorá plodnosť na Slovensku - vývoj

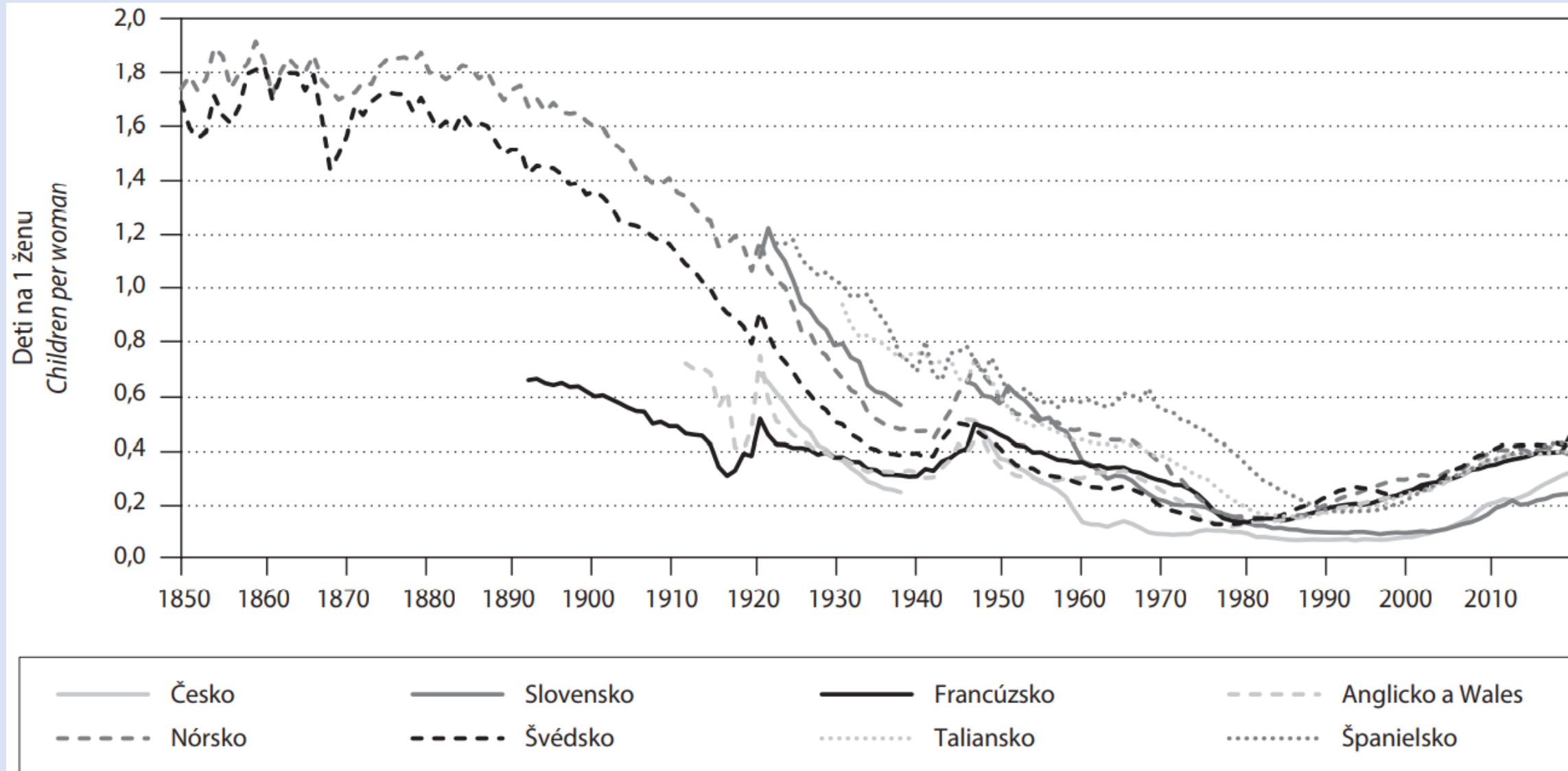

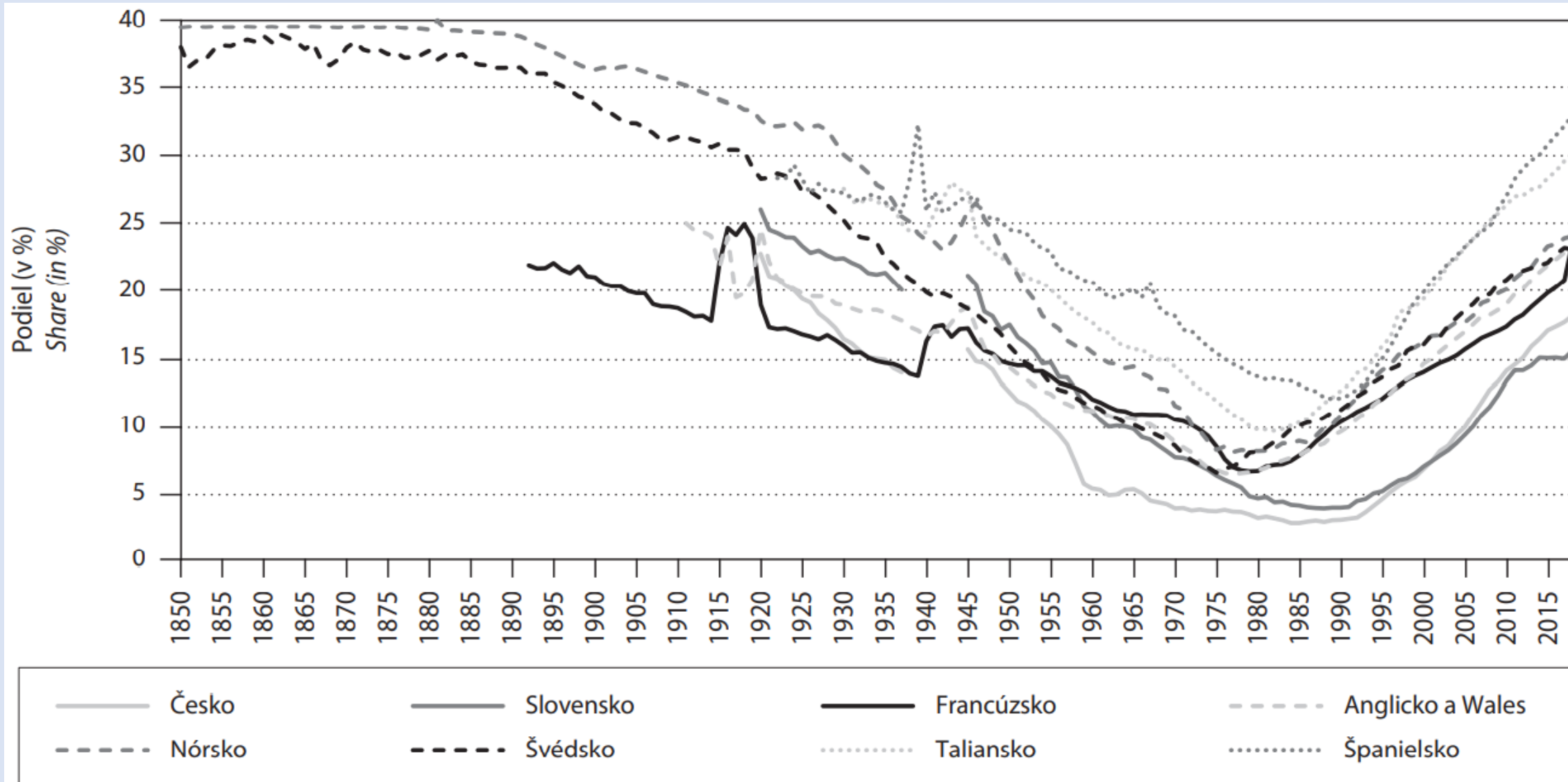
Podmienená pravdepodobnosť narodenia dieťaťa na Slovensku – vek 35+

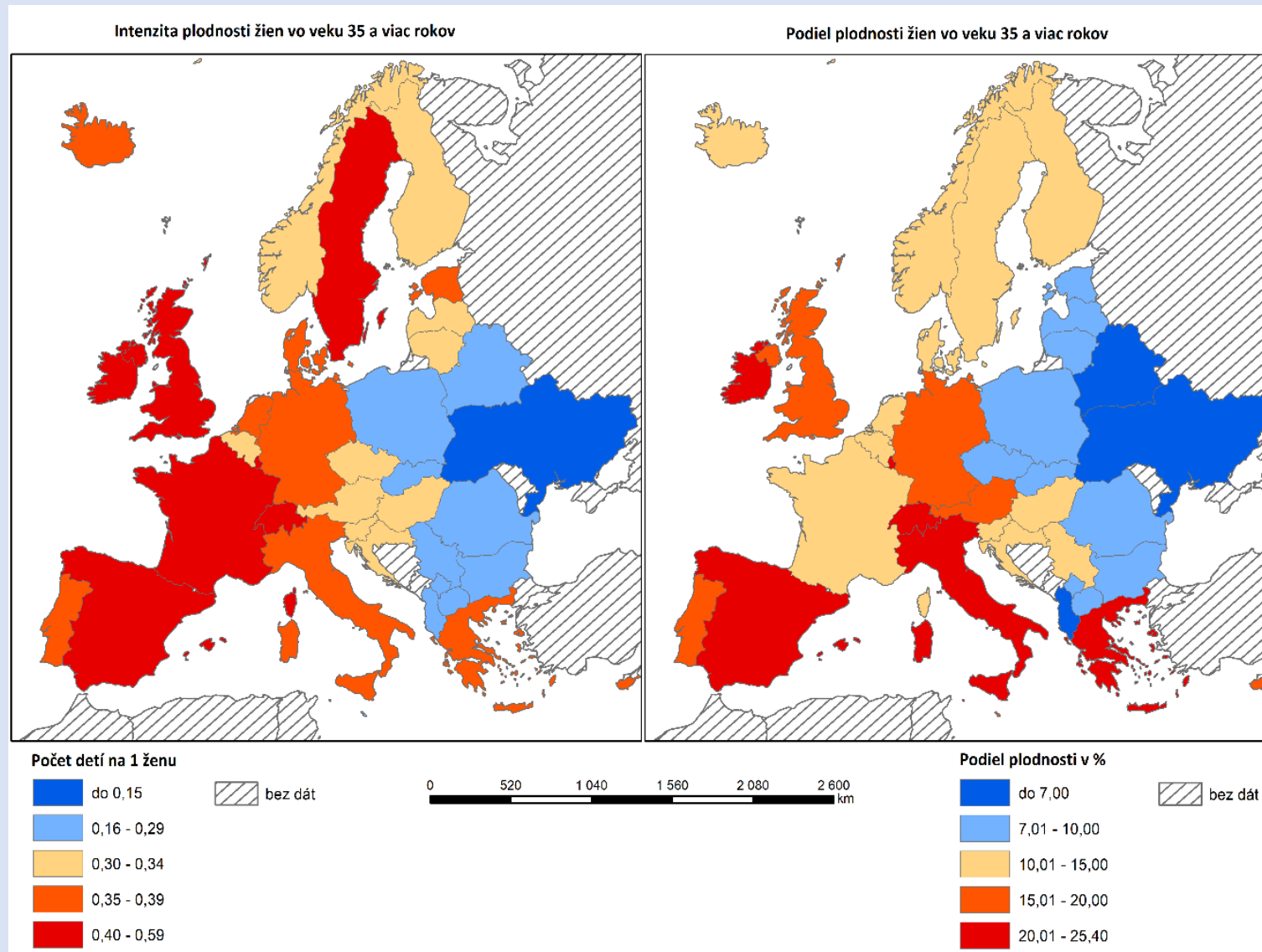
Neskorá plodnosť – vybrané štáty Európy

Príspevky neskorej plodnosti k TFR – vybrané štáty Európy

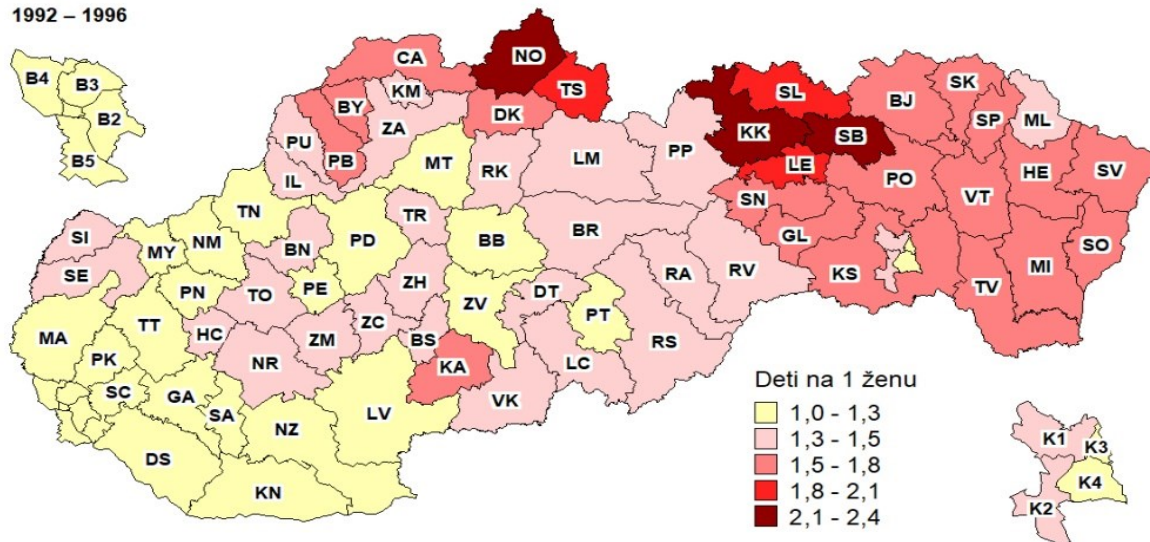

Neskorá plodnosť v Európe (rok 2018)

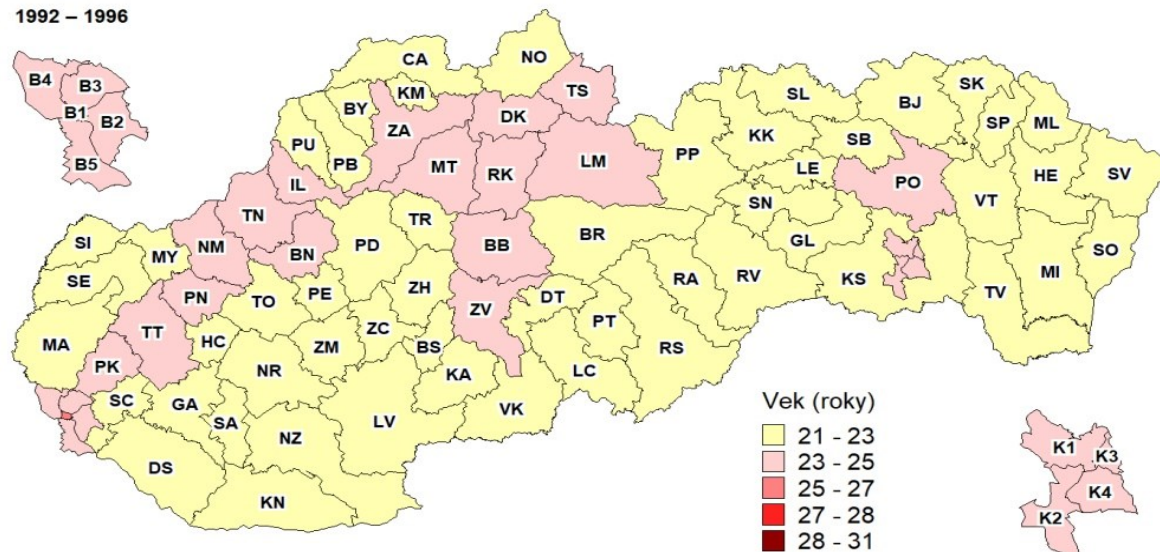

Priestorové aspekty transformácie plodnosti na Slovensku

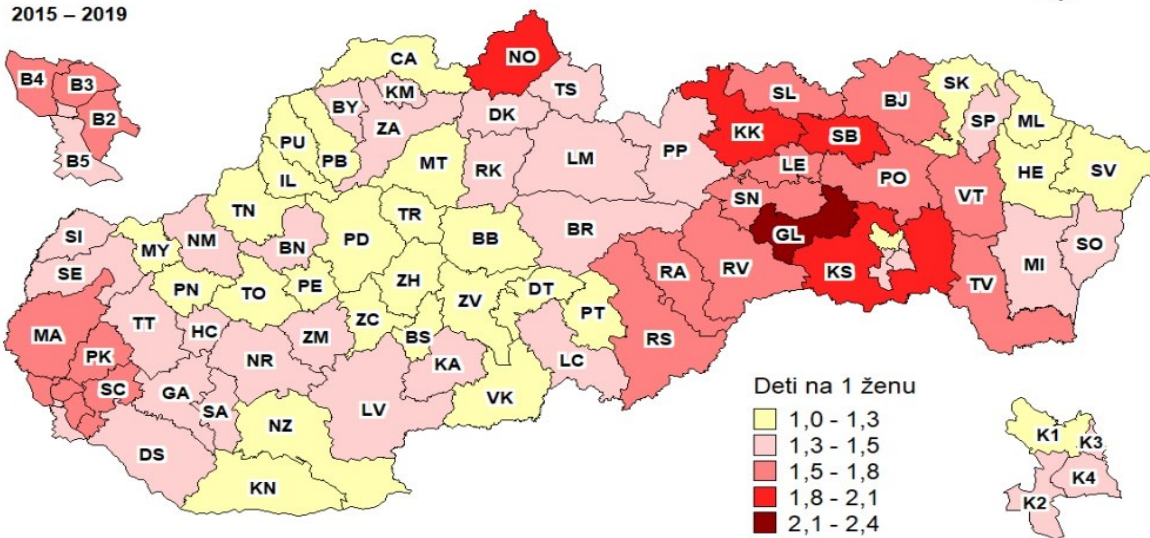
1992 – 1996

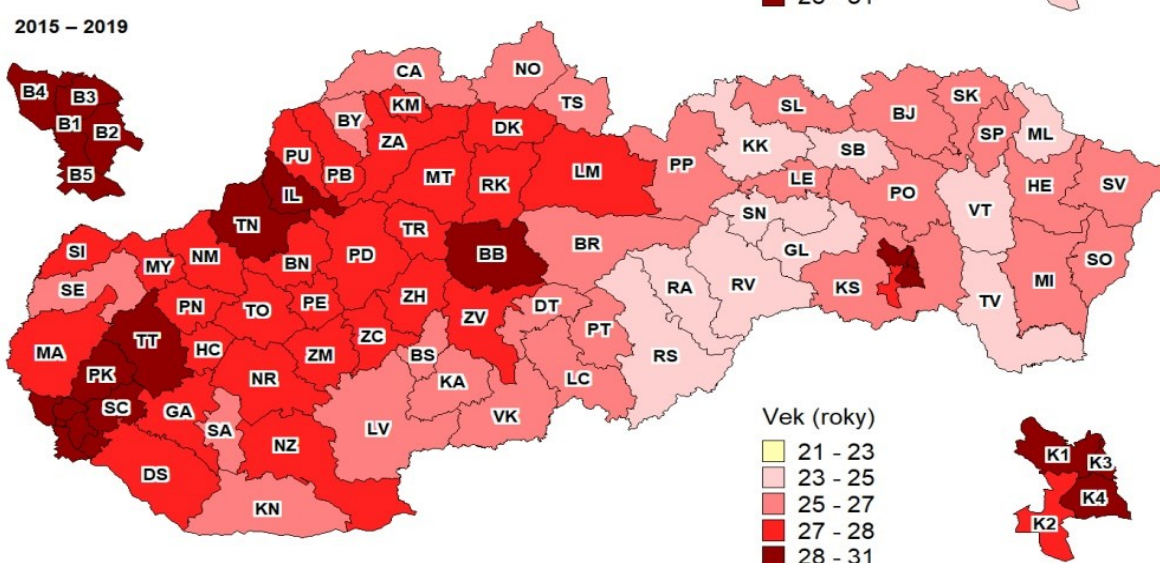
1992 – 1996

2015 – 2019

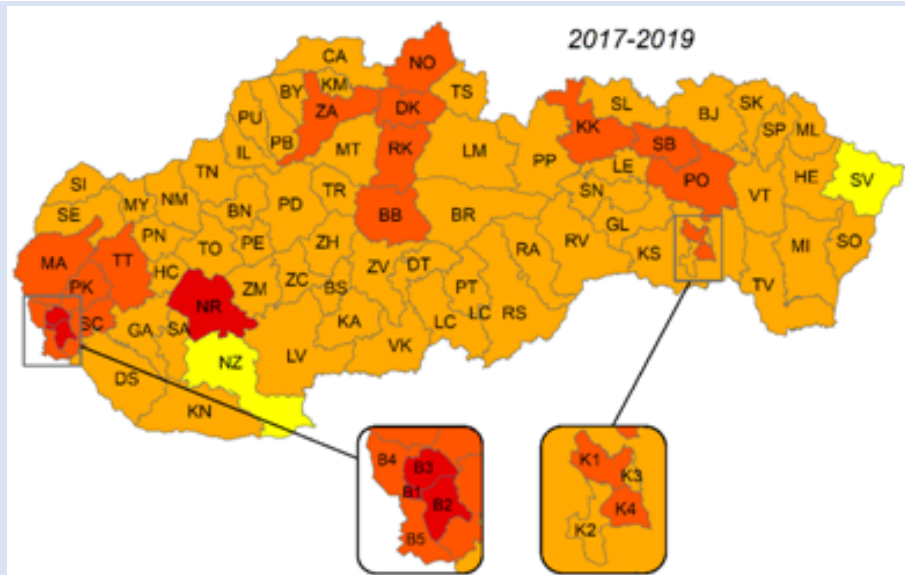
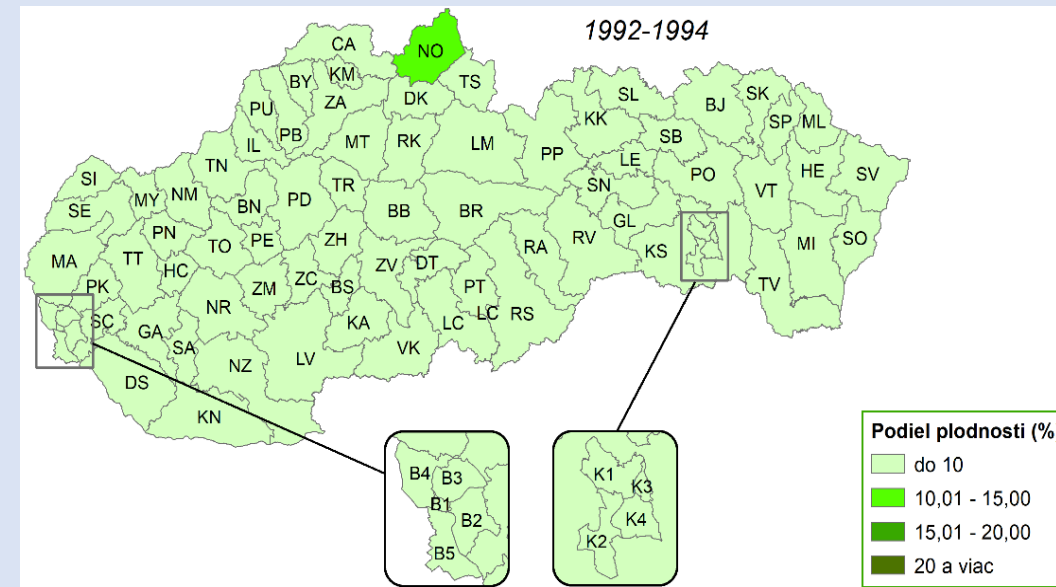
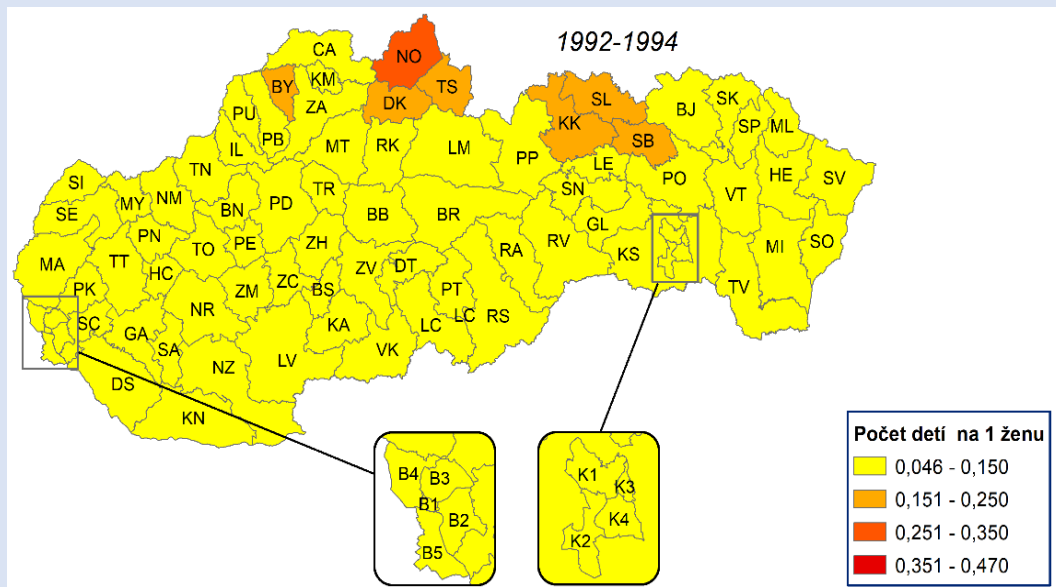
2015 – 2019

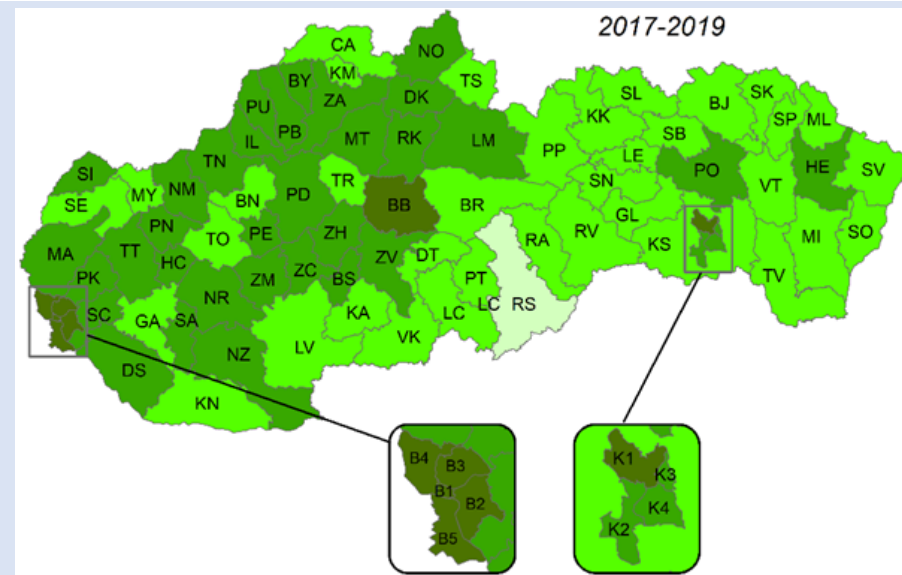
Úhrnná plodnosť

Priemerný vek žien 1. dieťa

Neskorá plodnosť v okresoch Slovenska

Kumulatívna plodnosť 35+

Podiel plodnosti 35+

Čisté miery plodnosti žien vo veku 35 – 49 rokov

Indikátor	Priemerný počet detí na 1 ženu	Priemerný počet prvých detí na 1 bezdetnú ženu
	2010-2012	2010-2012
<i>Rodinný stav</i>		
slobodné	19,3	15,3
vydaté	16,4	111,3
rozvedené	9,7	49,2
ovdovené	6,2	10,5
<i>Vzdelanie</i>		
základné a bez vzdelania	20,1	20,3
stredoškolské bez maturity	9,6	9,7
stredoškolské s maturitou	14,0	14,0
vysokoškolské	25,1	25,8
<i>Národnosť</i>		
slovenská	16,2	35,8
maďarská	9,5	18,7
rómska	14,2	1,2
iná	10,7	26,3
<i>Obec miesta bydliska</i>		
mesto	16,0	43,2
vidiecka obec	14,0	28,5
<i>Veľkostná skupina miesta obce bydliska</i>		
do 2000 obyvateľov	13,5	27,0
2000-4999 obyvateľov	14,6	31,1
5000-9999 obyvateľov	16,7	48,8
10000-19999 obyvateľov	12,0	29,1
20000-49999 obyvateľov	13,6	38,0
50000-99999 obyvateľov	16,1	41,5
100 000 a viac obyvateľov	22,0	54,2
<i>Kraj miesta bydliska</i>		
Bratislavský	23,2	59,8
Trnavský	12,9	33,2
Trenčiansky	13,4	31,5
Nitriansky	12,0	29,3
Žilinský	15,7	34,3
Banskobystrický	12,2	31,1
Prešovský	16,1	35,6
Košický	15,3	38,2

Šance stať sa matkou vo veku 35+ vs. do 30 rokov

Premenná	Narodené deti spolu		Deti prvého poradia	
	B koef.	Exp (B)	B koef.	Exp (B)
<i>Rodinný stav</i>				
slobodná	ref.	ref.	ref.	ref.
vydatá	0,14	1,15	-0,15	0,86
rozvedená	2,03	7,63	2,40	11,01
ovdovená	2,61	13,58	2,65	14,19
<i>Vzdelanie</i>				
základné a bez vzdelania	ref.	ref.	ref.	ref.
stredoškolské bez maturity	1,82	6,17	2,27	9,72
stredoškolské s maturitou	2,32	10,19	2,34	10,37
vysokoškolské	2,86	17,45	2,78	16,19
<i>Národnosť</i>				
slovenská	ref.	ref.	ref.	ref.
maďarská	0,20	1,22	0,11	1,12
rómska	-0,22	0,80	-0,61	0,54
iná	-0,03	0,97	0,06	1,06
<i>Obec miesta bydliska</i>				
vidiecka obec	ref.	ref.	ref.	ref.
mesto	0,13	1,14	0,14	1,16
<i>Veľkostná skupina miesta obce bydliska</i>				
do 2000 obyvateľov	ref.	ref.	ref.	ref.
2000-4999 obyvateľov	-0,04	0,97	-0,02	0,98
5000-9999 obyvateľov	-0,08	0,92	-0,05	0,96
10000-19999 obyvateľov	0,07	1,07	0,06	1,06
20000-49999 obyvateľov	0,21	1,23	0,19	1,21
50000-99999 obyvateľov	0,49	1,64	0,51	1,67
100 000 a viac obyvateľov	0,49	1,64	0,53	1,71
<i>Kraj miesta bydliska</i>				
Bratislavský	ref.	ref.	ref.	ref.
Trnavský	-0,38	0,68	-0,46	0,63
Trenčiansky	-0,51	0,60	-0,61	0,54
Nitriansky	-0,41	0,66	-0,48	0,62
Žilinský	-0,82	0,44	-0,83	0,44
Banskobystrický	-0,51	0,60	-0,48	0,62
Prešovský	-0,95	0,38	-0,96	0,38
Košický	-0,68	0,51	-0,67	0,51

Ďakujeme za pozornost